

הלכות ומנהגי חב"ד

מאת הרב יוסף-שמחה גינזבורג

שבת-קודש פרשת פינחס¹

אבלות בשבת²

כ"א בתמוז

הפטרה: "דברי ירמיהו" (ירמיהו א, א – ב, ג), הנדפסת בחומשים בסוף פרשת מטות. פרקי-אבות – פרק א.

בשבתות של בין-המצרים יש להישמר מעניינים של חשש אבלות, יותר מאשר בשאר שבתות השנה, כדי שלא לתת מקום לחשש

1) מלא יו"ד, כי במסורה כולם מלאים חוץ מאחד (בית-שמואל, שמות גיטין). וראה מנחת-שי ר"פ פינחס ושי"ן לזוהר (פרשתנו [ר,א,?] וכו'. – הערת הרבי בליקוטי-שיחות כרך יג עמ' 93. ומאז נדפס תמיד מלא (ומשום מה, בכרך ח עמ' 160 בראש השיחה נדפס חסר, ובראשי

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • איגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תקכ

ערב שבת-קודש
פרשת פינחס
כ' בתמוז ה'תשס"ד

יוצא-לאור על-ידי
מכון ליובאוויטש שעל-יד
צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

לזכות

האחים התמימים הדגולים לבית

דייטש

הרה"ח ר' זלמן, ר' יוסף, ר' אברהם-משה

וגיסם ר' גבריאל גופין שיחיו

בירור ענייני הלכה ומנהג

רבותינו נהגו] להקפיד בזה גם בתש"י. ולע"ע מצאתי דעה זו רק בב"ח (סד"ה ואין שיעור מפורש בתלמוד): "ולענין הלכה, כל בעל נפש יחמיר שיהא רוחב התיאורא [בוה – לא כמנהגנו] אצבעיים על אצבעיים בין של-ראש בין של-יד". המג"א (כאן ס"ק נו) הביאו בקצרה על השו"ע סעיף מ"א "אורך ורוחב הבתים וגובהן אין לו שיעור", ומסתימת לשונו משמע שכוונתו (כמו בב"ח) גם לגובה, וכן (גם בתניא אגה"ק סי' יו"ד, שהובא בשערי הל' ומנהג שם) אינו מחלק בין תפילין של יד לתפילין של ראש.

מינוי ל"התקשרות"

ניתן לקבל את גיליון "התקשרות"
ישירות הביתה באמצעות הדואר.

מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים).
מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים).

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:
"התקשרות", מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר חב"ד 72915

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

כ' בתמוז ה'תשס"ד – כ"ז בתמוז ה'תשס"ד

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ' בתמוז	הלי חובל ומזיק. פרק ז-ח. הלי רוצח ושמירת נפש.. בפרקים אלו. פרק א.	הלי סוטה. פרק ג.	מ"ע רלו. מל"ת רפט. רצו.
ש"ק	כ"א בתמוז	פרק ב-ד.	פרק ד.	מ"ע רכה. מל"ת רצה**.
א'	כ"ב בתמוז	פרק ה-ז.	פעמי חנו וגוי. ספר קדושה והוא ספר חמישי.. הלי איסורי ביאה.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע רמוז. מל"ת רצג. רצו. מ"ע קפב.
ב'	כ"ג בתמוז	פרק ח-י.	פרק ב.	מ"ע קפא. מל"ת שט. רחצ. מ"ע קפד.
ג'	כ"ד בתמוז	פרק יא-יג.	פרק ג.	מל"ת רצט. מ"ע רב. רג. מל"ת ער.
ד'	כ"ה בתמוז	ראשית חכמה וגוי. ספר קנין והוא ספר שנים עשר.. הלי מכירה.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ד.	מ"ע רמה.
ה'	כ"ו בתמוז	פרק ד-ו.	פרק ה.	מ"ע רמה.
ו'	כ"ז בתמוז	פרק ז-ט.	פרק ו.	מל"ת רג.

זמני השבוע*

תאריך	עלות השחר**		זמן ציצית ותפילין	זמן זריחת החמה	סוף זמן ק"ש	חצות והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	ד' 120 לפני הזריחה	ד' 72 לפני הזריחה							
ו', כ' בתמוז	3.07	4.16	4.43	5.46	9.12	12.46	1.21	7.49.5	8.17
ש"ק, כ"א בתמוז	3.08	4.16	4.43	5.46	9.12	12.46	1.21	7.49.3	8.17
א', כ"ב בתמוז	3.09	4.17	4.44	5.47	9.13	12.46	1.21	7.49.0	8.17
ב', כ"ג בתמוז	3.10	4.18	4.45	5.47	9.13	12.46	1.21	7.48.7	8.16
ג', כ"ד בתמוז	3.11	4.19	4.45	5.48	9.13	12.46	1.22	7.48.4	8.16
ד', כ"ה בתמוז	3.12	4.19	4.46	5.48	9.14	12.46	1.22	7.48.0	8.15
ה', כ"ו בתמוז	3.14	4.20	4.47	5.49	9.14	12.47	1.22	7.47.6	8.15
ו', כ"ז בתמוז	3.15	4.21	4.47	5.49	9.14	12.47	1.22	7.47.2	8.15

* הזמנים מתייחסים לאזור השפלה. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
*** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ו בסידורו (סדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים	תל-אביב	חיפה	באר-שבע
	דה"י	דה"י	צה"ש	דה"י
פניחס	7.12	7.27	8.32	7.28
מטות-מסעי	7.10	7.25	8.29	7.26

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוד • עורך: שניאור-זלמן רודמן • הגהה: יוסף-יצחק איידלמן
מור"ל: מכון ליובאוויטש שעי" צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז
יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונב
כתובת: ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל': 03-9607588, פקס': 03-9606169
ISSN 0793-7474 אינטרנט: <http://chabad.org.il> דואר-אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

גובה בית תפילין של-יד

מאת הרב יוסף-שמחה גינזבורג

במכתב הרבי להגה"ח הרב דוד ע"ה חנונין (אגרות-קודש ח"ד ע"ה עמ' תקי, 'שערי הלכה ומנהג' או"ח ח"א עמ' סב) איתא: "בנוגע לתפילין לא שמעתי בזה הוראות, ואפשר ידוע מה לזקני אנ"ש באה"ק ת"ו, — נוהג אני, שגובה התפילין יהיה כאורכן ורוחבן — עיין ס' האשכול ובד"מ ועוד". הרבי לא הזכיר אם מנהגו הוא בתפילין של ראש לבד או [כמדומה — כפי שנהג בפועל. ראה גם 'מנהגי מלך' עמ' 14] גם בתפילין של יד. ולפי המקורות שציין, הנה בדרכי-משה (סי' לב ס"ק טו) איתא: "ומדברי הרמב"ם [תפילין פ"ג ה"ב] משמע דלמצווה מן המוכרח גם גובה הבתים יהיה כאורכן, ולא ראיתי נוהגין כן".

וברמב"ם בפנים שם: "כיצד עושים תפילין של ראש? לוקחין עץ מרובע, ארכו כרוחבו וכגובהו, ואם היה גובהו יותר על רוחבו או פחות ממנו אין בכך כלום. ואין מקפידין אלא על אורכו שיהיה כרוחבו...". ובהל' ד: "וכיצד עושים תפילין של יד? לוקחין עץ מרובע, ארכו כרוחבו, ויהיה גובהו כאצבע, או יתר על זה מעט או פחות מעט...".

אריכות לשון הרמב"ם בזה, שלא כדרכו כלל, צריכה ביאור, ואכ"מ. על-כל-פנים ברור מדבריו, שהעניין "מן המוכרח" כלשון הדרכי-משה, הוא רק בתפילין של-ראש, כי בשל-יד קבע שתמיד "גובהו כאצבע" בגובה תבנית העץ, ללא חילוק מה אורכו ורוחבו. ואולי הוא שיעור מינימום, כדי שתיכנס פרשה בגודל קטן.

ובפי' האשכול (סי' כח) העתיק משימוש-א-ר-ב-א שהבית של ראש צריך להיות אצבעיים על אצבעיים באורך, ברוחבו, ובמידה שלישית "עלו" שהיא כנראה הגובה [הובא גם בפתחי-עולם (לב, קיב) וממנו בקול-יעקב (לב, קעז), ומציינים על זה להלכות תפילין משימוש-א-ר-ב-א שנעתק בסוף הלכות-קטנות הל' תפילין להרא"ש (שהעתיק "כעין" אצבעיים) וראה במעדני-יוס-טוב שם ס"ק ב]. ובתשי"ארכן חצי אצבע אמה ורוחבן כרוחב אצבע" (בנוסח שלפנינו, וע' בזה בב"י כאן סד"ה ויהיה מרובעין) על-כל-פנים לא נזכר בהן שיעור הגובה כלל.

ובפרי-עץ-חיים (שער התפילין פ"י) איתא שצריך להיות בתפילין של ראש גם הקומה "אצבעיים" [ואגב, זה מתאים למנהגנו, ע' 'שערי הלכה ומנהג' שם, ששיעור זה צ"ל בבית עצמו, ולא כהמפרשים שהוא בתיורה]. ולפלא שלא הובא בקול-יעקב, שמעתיק תמיד את הנהוג על-פי הסוד. וביאות חיים ושלום' סי' לב ס"ק יזיח כ' ע"ז שהיא טעות המעתיק (אך משמע שאין הדבר ברור לו, עיי"ש. ואולי גם הרבי, שלא הביא זאת, חשש לזה), ובשו"ת דברי-יצבי האו"ח סי' כב דחה זאת.

* דרך אגב, אודות שיעור "אצבעיים על אצבעיים" בתפילין, נז' באג"ח ח"א עמ' שו (ו'שערי הלכה ומנהג' שם): "יעוין בזה בס' שיעורי-תורה להרב נאה ז"ל". ואיני מוצא מקומו שם. ואולי הכוונה רק לנושא שיעור ה'אצבע' במידות זמננו.

ובהאי עניא, העירני ח"א ששיעור זה נז' כאמור רק בשל-ראש (וכן בשו"ע אדה"ז סי' לב סעיף סג פסק, שבתשי"ה הוא "אצבע על אצבע" לכתחילה לפי הגאונים), ואילו בפועל נהוג [וגם

ייהפכו לששון ולשמחה

קביעותם של ימי בין-המצרים השנה מסוגלת במיוחד להפיכתם ל"ששון ולשמחה ולמים טובים" □ ראשיתם ביום שלישי שהוכפל בו "כי טוב", והשבת הראשונה שבהם חלה בכ"א בחודש — אך טוב לישראל" □ בנוסף לכך קוראים את פרשת פינחס, "זה אליהו" מבשר הגאולה, ואת פרשיות ממות-מסעי, העוסקות בחלוקת ארץ-ישראל בולה □ משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

א. מהמעלות המיוחדות בימי בין-המצרים בשנה זו (נוסף על היותם בסיום התקופה ד"שני אלפים ימות המשיח", שנת ה'תשנ"ג, חצות היום דאלף השישי¹) — שהתחלתם (שבעה-עשר בתמוז) ובמילא סיומם (תשעה באב) ביום השלישי בשבוע, ש"הוכפל" בו כי טוב". נוסף על ההבטחה התמידית ש"כל הצומות האלה עתידים ליבטל לימות המשיח, ולא עוד אלא שהם עתידים להיות ימים טובים וימי ששון ושמחה, שנאמר² כה אמר ה' צבאות צום הרביעי וצום החמישי גו' יהיה לבית יהודה לששון ולשמחה ולמועדים טובים והאמת והשלום אהבו"³ — ישנה הדגשה יתירה בנוגע לשבעה-עשר בתמוז (התחלת ימי בין-

1 על המעמד ומצב דתוקף השמש. "שמש היי" (תהילים פ"ד, יב). "כצאת השמש בגבורתו" (שופטים ה, לא). מעין ודוגמת הגילוי דלעתיד לבוא ש"הקב"ה מוציא חמה מנרתקה" (גדרים ה, סע"ב. וש"נ) כמדובר לעיל (קונטרס משיחות ש"פ בלק ס"ח).
2 נוסף על הכפל ד"טוב" הן מצד ימי החודש והן מצד ימי השבוע.
3 ראה זח"א ד, א.
4 ע"ד המבואר בתניא (פכ"ז) ש"במטעמים גשמיים ד"מ יש שני מיני מעדנים, אחד ממאכלים ערבים ומתוקים. והשני מדברים חריפים או חמוצים רק שהם מתובלים ומתוקנים היטב עד שנעשו מעדנים להשיב הנפש".

1 סנהדרין צז, סע"א. וש"נ.
2 וסימנה — ר"ת ה' תהי' שנת נסים, החל מהנס העיקרי ד"כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות" (מכילת ז, טו). כמדומה גם בהכנה לשנה הבאה, "תנשא"א. ר"ת תהא שנת אראנו נפלאות.
3 ראה קונטרס משיחות ש"פ וארא שנה זו ס"ח ט.
4 העיר שבתוספתא סוף תענית לא הועתק מהכתוב רק "צום הרביעי" ושאר הצומות נמזו כ"ונו", משא"כ ברמב"ם סוף הל' תעניות.
5 פרש"י בראשית א, ז (מ"ב פ"ד, ו).
6 זכריהו ח, ט.
7 רמב"ם בסיום וחותם הל' תעניות.
8 ובה גופא — "טוב דתמוז, ש"תמוז מורה

לששון¹², שעל-ידי-זה ניתוסף עליו גדול יותר, "כיתרון האור מן החושך"¹³.
יש להוסיף בביאור השייכות ד"הוכפל בו כי טוב" לעניין הגאולה – שכל רומז על עניין הגאולה, כמארז"ל¹⁴ "חמש אותיות נכפלו וכולם לשון גאולה... צ"ץ בו עתיד הקב"ה לגאול לישראל בסוף מלכות רביעית, שנאמר¹⁵ איש צמח שמו ותחתיו יצמח".

ומעלה זו (התחלת וסיום בין-המצרים ביום השלישי שהוכפל בו כי טוב) מודגשת עוד יותר ביום השבת-קודש שלאחרי (ושבו נעשית השלימות ד"ויכולו"¹⁶ ב"טו"ב תמוז, יום השבת-קודש הראשון דבין-המצרים:

ידוע¹⁷ שהשבתות דבין-המצרים הם בכחית "מקדים רפואה למכה"¹⁸, שבהם מודגשת בגילוי הנתינת-כוחו הפיכה דימים אלה לימים טובים וימי ששון ושמחה – שהרי דיני האבילות דבין-המצרים אינם נוהגים בימי השבת¹⁹, ש"אין עצב עמה"²⁰, ועניינו עונג²¹ ושמחה²², ואדרבה – בשבתות דבין-המצרים צריך להוסיף בהעונג והשמחה, כדי לשלול נתינת מקום לחשש של מיעוט בהעונג והשמחה מצד הזמן דבין-המצרים (כידוע הוראת אאמ"ר ז"ל בזה²³).

ויש לומר, שעניין זה מודגש בשבתות דבין-המצרים, כיוון שיום השבת הוא מעין ודוגמת

יום²⁴ שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים²⁵, כפי שאומרים בסיום ברכת המזון בסעודות רכל שבת (שבהם מקיימים מצוות עונג שבת) "הרחמן הוא ינחילנו ליום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים", ומסיימים (לאחרי "הרחמן הוא ינחילנו לימות המשיח... מגדול ישועות מלכו כו") "ואמרו אמן", שמורה על קיום הדבר באופן של ניצחון²⁶, כולל שמנצחים כל העניינים המונעים ומעכבים את הגאולה.

ובעניין זה ניתוסף עליו בקביעות שנה זו, שכאשר מו"ב תמוז חל ביום השלישי שהוכפל בו כי טוב, חל יום השבת-קודש הראשון דבין-המצרים ביום כ"א תמוז – כמרומז בקרא "אך טוב לישראל"²⁷:

נוסף על הרמז ד"טוב" בהתחלת בין-המצרים (מו"ב תמוז), מרומז העניין ד"טוב" בכל ימי בין-המצרים – כ"א יום²⁸, שסימנם "אך טוב, היינו, שכל כ"א ימי בין-המצרים הם באופן ד"אך טוב", שהובטח שמתבטל לגמרי העניין הבלתי-רצוי שבהם, ולא נשאר כי אם "טוב" בלבד, "אך (ורק) טוב".

ועניין זה הוא בהדגשה יתירה כשיום השבת הראשון דבין-המצרים חל ביום כ"א תמוז – שהתחלת העניין דהקדמת רפואה למכה על-ידי השבתות דבין-המצרים הוא באופן ד"אך טוב", ביום א"יך (כ"א) תמוז (כיוון שטו"ב תמוז חל ביום השלישי שהוכפל בו כי טוב), שעל-

12) ירמיה לא.יב. – ובסליחות ל"ז תמוז: הפך לנו לששון ולשמחה.
13) קהלת ב.ג.
14) פדר"א פמ"ח. יל"ש ר"פ לך-לך (רמז סד). וראה אה"ת לך-לך תע"ד, ד"ה לך-לך תרכ"ז תר"ל. סד"ה נחמו עת"ר.
15) זכריה ו.יב.
16) בראשית ב.א. וראה אה"ת עה"פ.
17) אה"ת נ"ך עמ' א'צו.
18) ראה מגילה יג.ב. וראה אי"כ פ"א, כג: הקדים ישעיה ורפאן.
19) שר"ע אור"ח סתקנ"ב ס"י ובמג"א שם. וראה אנציק' תלמודית ערך בין-המצרים עמ' קכ. ובהנסמך שם.
20) משלי י.כב. ירושלמי ברכות פ"ב סה"ז. הובא

"אם אין אני לי מי לי"

הוא היה אומר: אם אין אני לי, מי לי; וכשאני לעצמי, מה אני; ואם לא עכשיו, אימתי. (פרק א, משנה יד)

פירוש רבינו עובדיה מברטנורא:

אם אין אני לי – אם אין אני זוכה לעצמי, מי יזכה בשבילי. **וכשאני לעצמי** – ואפילו זכותי לעצמי, מה הוא הזכות הזוה, ובמה נחשב הוא, כנגד מה שאני חייב לעשות. **ואם לא עכשיו** – בעולם הזה. **אימתי** – כי אחר המוות אי-אפשר לזכות עוד. פירוש אחר: **אם לא עכשיו** בימי הבהרות, **אימתי**, שמא בימי הזקנה לא יעלה ליד.

פירוש כ"ק אדמו"ר:

במשנה י"ב הזהירנו הלל לקרב גם את ה"בריות" לתורה, ובהמשך לזה באות שלוש הוראות אלו.

אם אין אני לי, מי לי – החובה על כל אחד לעסוק בעבודה הנ"ל בעצמו. ודאי שגם בלעדי ייעשו העניינים הצריכים להעשות, אבל אם הוא לא יטול חלק בזה, הרי יאבד הזכות.

וכשאני לעצמי, מה אני – אם כי הוא בעצמו חייב לעסוק בזה, לא יעמיד הכל על דעתו, אלא יתייעץ עם אחרים.

ואם לא עכשיו, אימתי – לא ידחה עבודה זו לכשיתפנה מעסקיו לאחר זמן, שהרי ייתכן שלאחר זמן יהיה כבר מאוחר מדי לעזור לזולתו.

(משיחת שבת-קודש פרשת שמיני תשל"ז – בלתי מוגה)

יש לבאר מאמרים אלו, בדרך הצחות והרמז, בקשר לקורבן פסח. ובהקדים:

בימיו של הלל אמנם לא נהגו לומר פרקי-אבות בין פסח לעצרת, כמובן. אבל, מכיוון שהתורה נצחית היא (לרבות מנהג ישראל שתורה הוא), צריך לומר שמאמרו של הלל בפרק הראשון דפרקי-אבות שייך (לשבת הראשונה שלאחר) פסח.

ולפי זה: מסופר בגמרא, שכני בתירא היו מסופקים אם הפסח דוחה את השבת, והלל פסק להם שהוא דוחה את השבת, ואז מינוהו לנשיא עליהם. ומבואר במקום אחר בארוכה, שהפסח דוחה את השבת משני טעמים: א) להיות שיש בו (גם) הגדר של קורבן ציבור. ב) "זמנו קבוע" ל"ד בניסן. והנה, מיד לאחר חג הפסח – לאחר מינויו של הלל כנשיא – לומדים מאמרו ותורתו בקשר לקורבן פסח (שעל-ידי זה נתמנה לנשיא):

אם אין אני לי, מי לי – היינו שמהותו של הפסח הוא קורבן יחיד.

וכשאני לעצמי, מה אני – ביחד עם זה הוא זקוק לציבור (היינו, גדר של קורבן ציבור), כי באם היה רק קורבן יחיד, לא היה דוחה את השבת, והלל לא היה מקבל הנשיאות – "מה אני".

ואם לא עכשיו, אימתי – היינו שהפסח "זמנו קבוע", ולכן הוא דוחה את השבת.

(לקוטי-שיחות כרך ח"י עמ' 114)

בתור"ה מ"ד – מו"ק כג.ב.
21) "וקראת לשבת עונג" (ישעיה נח.ג).
22) "ביום שמחתכם אלו השבתות" (ספרי בהעלותך י).
23) לקו"ש ח"ד עמ' 1091.
24) תמיד בסופה.
25) ולהעיר גם ממארז"ל (מדרש תהילים צב.א. וראה לקו"ת בשלח בתחלתו) "כל עיסקא דשבתא כפול" (כולל גם הכפל בתפילה – שחרית ומוסף. ובתורה – קה"ת בשחרית ובמנחה), וכפל קשור עם גאולה.
26) ראה נזיר בסופה, וש"נ.
27) תהילים עג.א.
28) ולהעיר ממ"ש בהפטורת שבת זו: "מקל שקך גו' שוקד אני גו'" (ירמיה א, יא-יב), ודרשו חז"ל

פרשת פינחס

פרשת פינחס

כ"ק אדמו"ר הרי"צ נכנס לביתו של אברהם אבינו ביום ב' לפרשת פינחס. פעם אחת התבטא שרוב מאורעות חייו נרמזים בפרשה זו.

(ספר השיחות ת"ש עמ' 158)

* * *

פינחס פעל על-פי ההלכה – "הבועל ארמית קנאין פוגעין בו". הלכה זו נוגעת לעניין שאינו חיוב על-פי תורה (שהרי "הבא לימלך אין מורין לו" – סנהדרין פד); גם הרבי הרי"צ מסר את נפשו על החזקת היהדות, גם בדברים שאין אדם מצווה למסור את נפשו עליהם. זאת ועוד – שני שמותיו של הרבי שייכים לפינחס. יוסף – פינחס היה מזרעו של יוסף (רש"י וארא ו, כה). יצחק – פינחס בגימטריה ר"ח (208), כמניין יצחק.

(לקוטי שיחות כרך יח עמ' 320)

והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם (כה, יג)

פינחס שלא ברצון חכמים... בקשו לנדונו, אילולי שקפצה עליו רוח-הקודש ואמרה: והיתה לו ולזרעו ברית כהונת עולם (ידושלמי סנהדרין ספ"ט)

פינחס העמיד בסכנה לא רק את גופו (שכן בני שבט שמעון היו עלולים להורגו), אלא אף את נשמתו (שהרי החכמים ביקשו לנדונו), ובלבד שתוסר חמתו של הקב"ה מעל ישראל ותיפסק המגיפה.

כיוצא בכך אנו מוצאים אצל הבעל-שם-טוב ותלמידיו, שלא אחת הפקירו את העולם-הבא שלהם למען טובתו של יהודי שני.

(לקוטי שיחות כרך יח עמ' 320)

* * *

החטא של בועל ארמית גורם לחידוש ולשינוי בטבע, שהרי כשיהודי מוליד גוי רח"ל מתבטלת המחיצה הטבעית שבין ישראל לעמים. ומכיוון שפינחס ביטל חטא שיש בו משום שינוי הטבע, קיבל את שכרו בדרך של מידה כנגד מידה, וניתנה לו כהונה בדרך של חידוש ושינוי הטבע, שהרי קודם לכן לא היה ראוי לכך, כפי שרש"י מפרש כאן.

(לקוטי שיחות כרך ח עמ' 153)

תחת אשר קינא לאלוקיו (כה, יג)

פינחס קינא לכוח האלוקי שבני-ישראל ניצלו לרעה כאשר זנו אחרי בנות מואב. מבואר בחסידות שכוח ההולדה הוא כוח אלוקי (בהיותו מעין ובדוגמת כוח הבריאה יש מאין, שהיא בחיק הבורא בלבד), אלא שיכולת אלוקית זו ניתנה אף לבשר-ודם.

(לקוטי שיחות כרך ח עמ' 153)

דבר מלכות

ידו נעשים כל כ"א הימים דבין-המצרים באופן ד"אך טוב".

ג. ונוסף על העילוי באופן הקביעות דימי החודש בימי השבוע (טו"ב – ביום השלישי אליהו) ש"הנני נותן לו את בריתי שלום"³¹, שזהו עניינו של אליהו ש"בא... לעשות שלום בכני-ישראל, שנאמר³² הנה אנוכי שולח לכם את אליה הנביא וגו' והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם"³³, שזהו עניין ש"האמת

איך ייתכן שהשבתות שבימי בין-המצרים הן בבחינת

"הקדמת רפואה למכה" בשעה שהן נעצמו נקראות יג'

דפורענותא"י?

שהוכפל בו כי טוב, וא"ך (טוב) – ביום השבת, ישנו עילוי נוסף מצד פרשת השבוע – שבשנה זו קורין בג' השבתות דבין-המצרים (נוסף על הפרשיות מטות מסעי ודברים שקורין בכל השנים) גם פרשת פינחס, שבזה מודגשת עוד יותר ההוספה ב"טוב":

לכל לראש – שבימי בין-המצרים ניתוסף עוד פרשה בתורה, שזהו טוב הכללי והאמיתי, "אין טוב אלא תורה"²⁹.

ועוד ועיקר – שההוספה בתורה היא בפרשת פינחס, "פינחס זה אליהו"³⁰, מבשר טוב, מבשר הגאולה, שאז הפכו ימים אלה לימים טובים ולמועדים.

ובפרשיות יותר – בנוגע לתוכן הפרשה:

בהתחלת הפרשה – מעלתו של פינחס (זה

36) ובפרשיות יותר – בפרשת מטות שמתחילין לקרוא במנחה, שבה מסופר פרטי העניינים דמלחמת מדין (לא, א ואילך), כולל גם "וישלח אותם משה גו' ואת פינחס בן אלעזר הכהן" (שם, ו).

37) ראה סה"מ תרנ"ט עמ' נה. וש"נ.

38) ומתחיל מקרבן התמיד שבכל יום – שבזה מרמז התיקון דביטול התמיד שאירע בי"ז תמו (ראה סה"ש תשמ"ט ח"ב עמ' 574).

39) להעיר מהשיכות דשמיני עצרת לגאולה כידוע ש"שמיני" קשור עם גאולה, ספירה השמינית (מלמטה למעלה) – בינה, עלמא דחירו, ו"עצרת", ענין הקליטה, שלימות היחוד

"השקד הזה הוא משעת חניטתו עד גמר ביטולו עשרים ואחד יום, כמנין ימים שבין שבעה עשר בתמו... לתשעה באב" (פרש"י עה"פ – ממדרש אגדה).

29) אבות פ"ו מ"ג.

30) רלב"ג מ"א י"א. וראה תיב"ע וארא ו, יח. זח"ב קצ, סע"א. ועוד.

31) כה"ב.

32) מלאכי בסופר.

33) עדויות בסופר. רמב"ם הל' מלכים פ"ב ה"ב.

34) ראה יומא ט, ב.

35) כה"ז.

ימי בין-המצרים – כ"א ימים⁴⁰, שבזה מודגשת עוד יותר הנתינת-כוח להפיכת כ"א ימי בין-המצרים לימים טובים ולמועדים.

ד. ויש לקשר ב' העניינים האמורים במעלת ימי בין-המצרים בשנה זו – הקביעות ד"ז בתמוז ביום השלישי בשבוע, והקריאה דפרשת פינחס בשבתות דבין-המצרים:

ובהקדם הביאור בהאמור לעיל (ס"ב) שהשבתות דבין-המצרים הם בבחינת הקדמת רפואה למכה – דלכאורה, הרי זה היפך שמם (המורה על תוכנם) של ג' השבתות שנקראות "תלתא דפורענותא"⁴¹, על-שם ההפטרות שבהם מדובר אודות עניינים של פורענות, ואילו עניין הנחמה, "נחמו נחמו עמי"⁴², "נחמה בכפלים"⁴³, עד ל"שבע דנחמתא"⁴⁴, מתחיל רק אחר השבתות דבין-המצרים! ויש לומר להביאור זה:

מבואר בכמה-מקומות ש"תלתא דפורענותא" הם כנגד ג' המוחין, ו"שבע דנחמתא" הם כנגד ז' המידות.

וכיוון שהמשכת והתגלות המידות היא מהמוחין, והם כפי המוחין – על-כרחך צריך לומר, שהעניין ד"תלתא דפורענותא" לאמיתו (ג' המוחין שמהם נמשכים ומתגלים "שבע דנחמתא") הוא למעלותא⁴⁵ –

"פורענותא" כמו פרעה דקדושה, ש"אתפריעו"⁴⁶ ואתגליין מינה כל נהורין⁴⁷, שמורה על גילוי נעלה ביותר שלמעלה ממדידה והגבלה⁴⁸.

ד. ויש לומר, שהגילוי דג' המוחין ("תלתא דפורענותא" למעליותא) מרומז בג' הפרשיות שקורין לעולם בשבתות דבין-המצרים – מטות, מסעי ודברים:

הצד השווה שבג' פרשיות אלה – שבהם מדובר אודות חלוקת הארץ: בפרשת מטות – בקשת בני גד ובני ראובן "ותן את הארץ הזאת לעבדיך לאחוזת... מעבר הירדן מזרחה"⁴⁹, "ותן להם משה גו"⁵⁰. בפרשת מסעי – "זאת הארץ אשר תיפול לכם בנחלה גו" לתשעת המטות והצי המטה... שני המטות והצי המטה לקחו נחלתם מעבר לירדן ירחו קרמה מזרחה"⁵¹. ובפרשת דברים – הן בהתחלת הפרשה, "פנו וסעו לכם ובואו הר האמורי ואל כל שכניו וגו" ארץ הכנעני והלבנון עד הנהר הגדול נהר פרת", "ראה נתתי לפניכם את הארץ בואו ורשו את הארץ אשר נשבע ה' לאבותיכם גו"⁵², והן בסיום הפרשה, כיבוש ארץ סיחון ועוג ונתינתה לבני גד ובני ראובן⁵³. ובפרשיות יתרו: בג' פרשיות אלה מדובר אודות חלוקת הארץ בנ"ח – לא רק בעבר

דקב"ה וכנסי" (יהיו לך לבדך ואין לזרים אתך", "ישראל ומלכא בלחוריה") לעתיד לבוא. (40) ז' ימי הפסח, שבועות, ב' ימי ר"ה*, יוהכ"פ, ז' ימי הסוכות ושמי"צ, שבת, ר"ח (שנוכרו בהתחלת פרשת המועדים). (41) טושו"ע או"ח ט"ו ס"ח תכח. (42) ישעיה מ"א. (43) איכ"ר ספ"א. (44) ראה סו"ש תשמ"ח ח"ב עמ' 614 הערה 45. (45) נוסף על הפירוש ד"פורענותא" מלשון פרעון חוב, אשר, אפילו אם היה בעבר עניין של חוב, בוודאי שכבר פרעו החוב, ובפרט שמלכתחילה משפט הקב"ה החוב דבני". (46) זח"א ר"א.

(*) וי"ל גם באויא - שריה נמנה כיום אחד, ולמני הכ"א יום ניתוסף פורים (ומשאיכ חנוכה שלא נזכר בכ"ד ספרי קודש, תושב"ט).

(47) ולהעיר מהמבואר בלקו"ת (פרשתנו פ"ד, בפירוש הכתוב (ירמיה ב, ג), "כל אוכליו יאשמו" (בהפטורה הראשונה מ"תלתא דפורענותא") – "יביא אשם כמועל בקדשים... כמועל בקדשים כתיב ואת אשר חטא מן הקודש ישלם ואת חמישיתו יוסף עליו... בח' המישית כו" ובסיום הדריש (פ"א), מקשר זה עם העניין ד"החמישית לפרעה". (48) ויש לומר, שעניין זה מרומז גם במאורע ד"הובקעה העיר" (תענית כו, רע"ב) – ביטול המדידה וההגבלה דחומת ירושלים. כמ"ש (זכריה ב, ח), "פרות תשב ירושלים". (49) לב, ה"ט. (50) שם, לג. (51) לד, ב"ט. (52) א. ד.ח. (53) ב, ב, ואילך.

אשר כמה וכמה נמצאים בהנהלתו בתפקיד אחראי בזה וזכות הרבים מסייעתו" – כן כתב הרבי לבכיר ב"אל-על", בנוסף למכתב הקודם (שנשלח לאדם אחר בחברה).

והרבי מוסיף – כמהשך למכתב הנ"ל:

למותר להגיש אשר כל האמור במכתב זה בנוגע לכללות "בטחון אל-על" הרי זה מכוון גם למר ולעוזריו במסגרת תפקידו בארצות-הברית ובניו-יארק בפרט והרי כמדובר כמה פעמים האוכלוסיה היהודית בניו-יורק היא גם כן בערך ג' מיליון נפש שליט"א.

בסוגריים מרובעים מבהיר הרבי:

פשוט שאין בזה חס"ו שלום משום מיעוט בחשיבות וקדושת ארצנו הקדושה ובחשיבות וקדושת עם קדוש היושב בארץ-הקודש.

"תפקידם הכי אחראי"

"תודה לבכית למר ולכל עובדי הבטחון ב"אל-על" בעד מיטב איחוליהם בקשר עם מלאת שלשים שנה לנשיאות חב"ד" כך פותח הרבי מכתבו מג' שבט תש"מ ('מקדש מלך' כרך א' עמ' 74) ל"מר ראובן שי' ריבלין קצין ביטחון ממונה אל-על' בארה"ב נמל התעופה קנדי".

בהמשך כותב לו הרבי:

יברכהו ה' ואת כל אחד ואחד מעובדי הבטחון מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה, בכל המצטרך בגשמיית וברוחניות גם יחד, ובפרט

"בשם תנועתנו ובשמי"

באותו יום שיגר הרבי שני מכתבים נוספים. הראשון ל"צוות פקידים ועובדי אל-על' נמל התעופה קנדי' ה' עליהם יחיו" (לקוטי-שיחות כרך כא עמ' 371), שם מודה הרבי על שיתוף הפעולה עם פעילי חב"ד:

בהזדמנות זו אביע רגשי תודה והכרה לכל אחד ואחד מהם בעד האהדה והסיוע לאנשי חב"ד במסגרת פעילותם בין נוסעי אל-על' לקרבם יהדות, התורה ומצוותיה אשר בוודאי שמישיכו לשותף פעולה בזה ועוד יסיפו בזה כהנה וכהנה.

ומכתב נוסף:

...וכאן מקום אתי להביע רגשי תודה והכרה, בשם תנועתנו ובשמי באופן אישי בעד האהדה והסיוע אשר אנשי חב"ד מקבלים מהנהלת אל-על' ועל אנשיה, במסגרת פעולתם בנמלי התעופה לעודד ולקרב את אחינו בני-ישראל הנוסעים ולמשכם בחבלי אהבה למסורת אבותינו תורתנו ומצוותיה, ולנכסי עמנו הנצחיים. והרי מכתבו ורחשי לבבו מחזקים תקוותי אשר כי וכל אנשי אל-על', שיחיו, ימשיכו בזה גם להבא ועוד יסיפו בזה.

(1) מובן שבלי **זיבור** שם פ"פ [פנים אל פנים] אין כל סיכויים למילוי הבקשה.

(2) פשוט – אשר אין סוכן **בעה"ב** [=בעל-הבית] על הנוסעים כ"א [=כי אם] ממוצע ומשרת שלהם. **ואין כל נפק"מ** [=נפקא מינא] – במה שמחליט **על ד"ע** [=דעת עצמו].

(3) בטיפול המתאים – מוכרחים יהיו (החברה והסוכן) לשלם להנוסעים בעד כל ההיזק שנגרם ע"י שינוי הזמן, אבל פשוט שדרכינו דרכי נועם וכו'.

הערה באם "אל"על" נוקטת בסעיף (1) – העמדה שאין לנטות מהמדובר, אף שאין לזה **כל הסברה** בשכל – כש"כ וק"ו [=כל-שכן וקל-וחומר] שזה מחייבם שלא לנטות מהמדובר בסעיף (3) – פרט עיקרי שהשכל **מחייבו**.

לדאוג לכשרות במטוסים

הזדמנות מסוימת (ט"ו באלול תשנ"א – 'זורע צדקות' עמ' 22) עבר הרב אבשלום קציר, רב חברת אל-על, במהלך חלוקת הדולרים לצדקה ואמר לרבי שהוא אחיו של הרב קורצטאג מיוהנסבורג. הרבי הגיב:

קורצטאג פירושו שזה בקיצור, אבל אתה תעשה את כל העניינים באריכות, בהרחבה...

כנגד טיסות בשבת

"כאשר מדובר אודות טיסות בשבת – התבטא הרבי בשבת-קודש פרשת נח תשמ"ב ('התוועדות' תשמ"ב, כרך א, עמ' 366) – מצד אחד מגישים במטוסים מאכלים כשרים, "גלאט כשר" (וייתכן שזה אמנם "גלאט כשר") ולאידך – ישנן טיסות ביום השבת!".

ולכן – המשיך הרבי – מובן בפשטות שלא ייתכן שום רווח ממטוסים כאלו, וכפי שרואים במוחש בחשבונות של החברה (לאחרי שלא היתה ברירה, והיו מוכרחים להראות ולפרסם את החשבונות וכו') שישנם הפסדים של מיליוני דולרים!... דבר ודאי, כי על-פי תורה ברור שכסף שמרוויחים על-ידי חילול שבת אינו מביא תועלת כלל, ואדרבה, כסף זה

"סוחב" עמו גם כסף כשר כו'!

בסדר ובבטחה - בגשמיות וברוחניות

לא רק ברבים, גם מאנשים בודדים בעלי תפקידים כאל-על תבע הרבי בעניין זה של הימנעות מטיסות בשבת. וכך כתב ב"א בטבת תשל"ו ('כפר הב"ד' גליון 900 עמ' 208):

לכבוד...

שלום וברכה:

על ידי מר... נתקבלה בקשת ברכה בעד אביו שי, ואזכירו על-הציון להמצטרך לו.

שמעתי שנמצא מר בתפקיד אחראי של ביטחון של כמה וכמה מאחינו בני ישראל, ואשר עניין מיוחד בביטחון זה הוא שהתוקף והשלום בזה הרי זה נוגע למנוחת הנפש של כל המעוניינים בהנועה בארצנו הקדושה וכל הדברים הקשורים בזה, ובפרט ענייני אל-על המהווים גשר וגם קשר – לבני עמנו בכל מקום שהם, ולכל לראש קשר הדדי בין אחינו בארץ-ישראל ובין אחינו בחו"ל. אשר מזה גם מובן גודל הזכות, וביחד עם זה גודל האחריות, של כל אלה הממונים על שרות זה שיהיה בסדר ובבטחה, הן ברוחניות (שמירת שבת ויום טוב) והן בגשמיות כפשוטו.

הרבי מסיים את מכתבו בשורות הבאות:

וכיוון אשר בורא האדם ומנהיגו – הוא השם יתברך, ונתן התורה והמצווה – אינו מבקש אלא לפי כוחו של כל אחד, בוודאי שכל אלה שבהשגחה פרטית על שכמם התפקיד האמור ניתנו להם הכוחות למלא התפקיד במילואו ובשלמותו, ובפרט אשר נוסף על הכתוב לעיל, הרי בזה גם תלוי "שם" עם ישראל תוקפו ובטחונו בכל צדווי תבל, וכניל בגשמיות וברוחניות גם יחד. ועל-פי הסיסמה הידועה של כל אנשי רוח, ובפרט עמנו, אשר כל אחד ואחת מהם בסוג אנשי רוח הם – ב"הגברת הרוח על הגשם והצורה על החומר".

ביטחון גם בארה"ב

"בברכה לבשורות טובות בהאמור [=ברכה להריון וזגתו] וכן להצלחה בתפקידו ובמיוחד,

הירדן מערבה, אלא גם בעבר הירדן מזרחה (נחלת בני גד ובני ראובן), שזו היתה גם התחלת כיבוש וחלוקת ארץ ג' אומות קיני קניזי וקדמוני, "אדום ומואב ועמון"⁵⁴ ... (ש)עתידים להיות ירושה לעתיד"⁵⁵.

והעניין בזה: בפסוקים אלו נתבאר כללות העניין דחלוקת הארץ – בג' אופנים (א) "בנחלה" – ירושה, (ב) חלוקה על-פי טעם ושכל – "לרב תרבה נחלתו ולמעט תמעט נחלתו", (ג) חלוקה על-

עניינו של אליהו הוא שבא לעשות שלום בבני-ישראל, שעל-ידי זה מנמלים את סיבת הגלות – היפך דאהבת-ישראל

יש לומר, שבעניין זה מרומז גילוי ג' המוחין שבג' השבתות דבין-המצרים (שבהם קורין ג' פרשיות הנ"ל) כידוע⁵⁶ שארץ ג' אומות קיני קניזי וקדמוני היא כנגד ג' המוחין (בהוספה על ארץ שבע אומות שהיא כנגד ו' המידות).

ו. ובעניין זה ניתוסף עילוי מצד ב' המעלות שבקביעות שנה זו – הקביעות דטו"ב תמוז ביום השלישי, והקריאה דפרשת פינחס בשבתות דבין-המצרים:

כשטו"ב תמוז חל ביום השלישי בשבוע, ובפרשת פינחס, לומדים בשיעור חומש היומי (שלישי דפרשת פינחס) על-דבר חלוקת הארץ – "לאלה תחלק הארץ בנחלה גו' לרב תרבה נחלתו ולמעט תמעט נחלתו גו' אך בגורל יחלק את הארץ וגו"⁵⁷.

פי גורל⁵⁸ – "אך בגורל יחלק את הארץ". ומבואר במקום אחר⁵⁹ התוכן דג' עניינים אלו בעבודת האדם – חלק גורל וירושה, כמו שכתוב⁶⁰ "אשרינו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו ומה יפה ירושתנו", שעל-ידי העבודה בג' עניינים אלו (בזמן הגלות ובחוק-לארץ⁶¹) ממהרים ומזרוזים ופועלים העניין דחלוקת הארץ בג' אופנים אלה.

זאת ועוד. כיוון שבפסוקים אלו (בפרשת פינחס) נתבאר רק אופן חלוקת הארץ, ולא נחית לפרטי החלוקה ל"ב מטות, תשעת המטות וחצי המטה בעבר הירדן מערבה, ושני המטות וחצי המטה בעבר הירדן מזרחה (ככפרשיות שלאחרי זה, מטות, מסעי ודברים) – יש לומר, שבפרשת פינחס נכלל גם שלימות העניין דחלוקת הארץ בג' אופנים האמיתית והשלימה,

54) ע"ז ש"עמון ומואב טיהרו בסיחון" (גיטין לח.א. וש"ג). כמדובר לעיל (קונטרס משיחות ש"פ חוקת ס"ז).
55) פרש"י לך"ך טו, טו.
56) מאמרי אדהאמ"צ דברים בתחלתו.
57) כו, גינה.
58) "והגורל היה ע"פ רוח הקודש... אלעזר

הכהן* היה מלוכש באורים ותומים ואומר ברוה"ק כו" (פרש"י עה"פ – מב"ב קכב,א).
59) ראה לקו"ש חכ"ח ע' 176 ואילך. וש"נ.
60) לפני תפלת השחר.
61) כתפגם והוראת הצמח-צדק** *עשה כאן (בחוק לארץ) ארץ ישראל" (אג"ק אדמו"ר מהר"י"צ ח"א עמ' תפה).

© ובפרטיות יותר – "אלה שמות האנשים אשר ינחלו לכם את הארץ אלעזר הכהן ויהושע בן נון וזיו" (מסעי לז, יז). ולהעיר (ע"ד הרמז) שעניין זה נאמר בפסוק י"ז - "טובי, ובקאפסיל ליד (ב"פ י"ז) - טוב כפול.
60) יש לומר, שהוראה זו קשורה עם שמו (המורה על עניינו) - שמו של משיח - מעין ודוגמת והכנה לקיום העידן "עתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות" (יל"ש ישעיה רמז תקנ. ועוד. גם לקו"ש מסעי פ"ט, ב). ובחדושה יתירה בשנה זו - שמלאו מאתיים שנה להולדת הצמח-צדק.

רבינו הזקן בליקוטי-תורה⁶⁹ ש"עיקר ותכלית נסיעתן היה לצאת מבחינת מצרים, בחינת מיצר וגבוץ... ולכן כל המ"ב מסעות נקראו הכול אשר יצאו מארץ מצרים כו"⁷⁰,

ומזה מובן גם לאידך – שביציאת מצרים (כפשוטה) נכלל (עד) גם המסע האחרון, "ויסעו גו' ויחנו בערבות מואב על ירדן ירחו"⁷⁰, בסמיכות ממש ליריחו, "מנעולה של ארץ ישראל"⁷¹, כי, מיציאת מצרים⁷² היו צריכים לבוא תיכף ומיד לארץ טובה ורחבה⁷³, כמו שכתוב בפרשת דברים⁷⁴ "אחד עשר יום מחורב וגו'", "מהלך י"א יום... הלכתם אותו בשלושה ימים... כל כך היתה שכונה מתלבטת בשבילכם פמהר ביאתכם פאריץ"⁷⁵, ואילו זכו היתה הכניסה לארץ על-ידי משה רבינו, בתכלית השלימות (כפי שתהיה הכניסה לארץ בגאולה האמיתית והשלימה על-ידי משיח צדקניו)⁷⁶ – כיבוש כל ארץ-ישראל בשלימותה, ארץ עשר אומות, באופן נצחי, לעד ולעולמי עולמים.

אבל, "בשביל שקלקלתם הסב אתכם... מ' שנה"⁷⁵ בכל מ"ב המסעות שבמדבר, ולא זכו שהכניסה לארץ תהיה על-ידי משה רבינו בתכלית השלימות, אלא באופן שלאחרי זה

שאו יחלקו לבני-ישראל כל ארץ ישראל, ארץ עשר אומות⁶² (כפי שהובטח לאברהם בכרית בין הבתרים)⁶³, והחלוקה תהיה לכל בני-ישראל, גם לשבט לוי⁶⁴, שהרי חלוקת הארץ לעתיד לבוא תהיה ליי"ג חלקים, שיתוסף גם "שער"⁶⁵ לוי אחד⁶⁶.

וזהו העילוי שניתוסף בקביעות שנה זו – שבשיעור חומש די"ז תמוז (יום שלישי דפרשת פינחס) מרומז העניין הכללי שבג' השבתות דבין-המצרים ("תלתא דפורענותא" למעליותא, שמהם נמשכים ומתגלים "שבע דנחמא") – גילוי ג' המוחין בכיבוש וחלוקת הארץ (נוסף על ארץ שבע אומות שכנגד ז' המידות, גם ארץ ג' אומות שכנגד ג' המוחין) לעתיד לבוא.

ז. ויש להוסיף, שעניין זה מרומז גם בהחיבור דמטות ומסעי – שכאשר קורין פרשת פינחס בשבתות דבין-המצרים, אזי מחברים מטות-מסעי לפרשה אחת⁶⁷:

בריוק הלשון "אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים"⁶⁸ "מסעי" לשון רבים, אף ש"מארץ מצרים הוא רק יציאה ונסיעה ראשונה שנסעו מרעמסס לסוכות" – מבאר

62) גם ארץ קיני קניזי וקדמוני כו"ה, נוסף על החלק דעמון ומואב שטיהרו בסיוון, שקיבלו בני גד ובני ראובן – כנג' הפרשיות שלאח"ז, מטות מסעי ודברים.
63) לך לך טו, זיכא*.
64) ואולי יש לומר שעניין זה מרומז בכך שמניין בני לוי הוא באמצע הפרשה דחלוקת הארץ – בין "לאלה תחלק הארץ גו'" לבקשת בנות צלפחד "תנה לנו אחוזה גו'".
65) יחזקאל מח, לא כ"ב שם. וראה גם רמב"ם הל' שמיטה יובל פ"ג ה"א, ובפי' הרב"ז.
66) ולהעיר ש"אחד" בנימטריא י"ג.
67) ועד שגם התחלת הקריאה במנחה דשבת פרשת פינחס עם היותה בהפסוקים דפי' מטות, מ"מ, ה"ה קריאה דחלק פרשה אחת שהיא פרשת מפות-מסעי.
68) להעיר (ע"ד הרמז) שברית בין הבתרים על ירושת הארץ מתחילה בפסוק י"ז (וזהה תנור עשן גו' אשר עבר בין הנזרים האלה) "סובי וסמייתם בפסוק כ"א (יזאת האמורי וגו' ואת היבוסים) "אך טוב לישראל".
69) המטרה ותכלית דיצי"ם, כפי' בהוציאן את העם מצרים תעבדון את האלוקים על הר הזה, "שתקבלו התורה עליו" (שמות ג, יב ופרש"י).

על'...). כשראיתי שעם הפקידים זה לא ילך, פניתי למנהל החברה בנייר-יוק והוא הסכים הסכמה עקרונית, אלא שהתנה זאת בהסכמת ההנהלה בתל-אביב, שכן איתם חתמנו את החוזה. בתל-אביב לא הסכימו בתחילה, ורק לאחר מאמצים מרובים הצלחנו להשיג אישור להחלפה עבור שישה אנשים.

גם בשמחת-תורה הורה לי הרבי לעמוד ולחלק את הפסוקים של 'אתה הראת' לחברי הקבוצה שנסעו בצ'רטר. אחד מהנוסעים ששאל-על כך את הרבי ב'יחידות', קיבל מענה לנסוע יחד איתנו בחזרה, ואני לא ידעתי שהרבי הורה לו להצטרף אלינו. לאחר שקיבלנו את האישור להחלפת הנוסעים, צלצלתי מיד להרב חודקוב ובישרתי לו על קבלת הרשות. הרב חודקוב, שידע על הוראתו של הרבי לאותו חסיד, לנסוע יחד איתנו, שאל אותי את מי אני חושב לקחת איתי. עניתי לו שהראשון שאני חושב לקחת הוא אותו חסיד הנוכח. הוא צחק קלות ואמר, "טוב מאוד, אתה חושב טוב מאוד, אותו צריך לקחת ראשון"... אחר כך נודע לי שהייתה בזה הוראה מיוחדת של הרבי.

"גם לפני יציאתנו לכיוון שדה התעופה הרבי ליוה אותנו, ולפני שיצאנו קרא לי הרבי ומסר לי מספר הוראות אחרונות בקשר לטיסה חזרה".

הדרכה מפורטת למשאומתן עם חברת התעופה

להלן תשובה שקיבל הרב לים בנוגע לארגון הצ'רטר – המועתקת מצילום כתב-יד-קודש של הרבי, שנכתבה על גבי מכתב השאלה של הרב לים. הנקודות במכתב:

- 1) הנהלת אל-על לא מסכימה להחלפת נוסעים במטוס, 2) הסיכון שינה את תאריך הטיסה, 3) לכן אולי יש מקום לתביעת פיצויים מהחברה על שינוי הזמן. תשובת הרבי, בהתאם לשלושת הסעיפים הנ"ל:

רבינו האורחים הוחלט לחלק את הקבוצה לשתיים, ולכל קבוצה הוקדש לילה שלם ל'יחידות'. אני חילקתי את הקבוצות ואת עצמי שייבצתי משום-מה ביום השני. מאוחר יותר התברר שזה היה בהשגחה פרטית, מכיוון שרבים מהנכנסים ל'יחידות' שאלו את הרבי כל מיני שאלות שנגעו לצ'רטר, ומכיוון שאני הייתי עתיד להיכנס ביום השני ענה הרבי לכולם שמחר הרב לים ייכנס ויפתור את השאלות.

"למחרת, כשנכנסתי, קם הרבי מלוא קומתו ואני חשבתי לעצמי שהלואי והאדמה תפצה את פיה ואבלע באדמה ולא אראה את הרבי קם בשבילי... בינתיים בירכתי 'שהחיינו' והרבי ענה 'אמן'. אחר-כך המשיך: 'הרב לים, א גרויסען יישר כוח פאר אייך, פאר דעם נחת רוח וואס איר האט געבראכט' [=יישר-כוח גדול לכם, על נחת-הרוח שהבאתם].

"במשך ה'יחידות' שנמשכה כמעט שעתיים (!), דיבר איתי הרבי על כל אותן שאלות ששאלו אותו חברי הקבוצה ב'יחידות' לפני שנכנסתי. הבעתי לפני הרבי את דעתי על כל שאלה שהרבי הפנה אליי, כמובן תוך הבהרה שאינני מעוניין שדעתי תקבע, ואני בסך-הכול מביע את דעתי לבקשת הרבי. בכל אותה 'יחידות' יכולתי לחוש כיצד הרבי מתעניין בכל פרט ופרט, הרבי ירד ממש עד לפרטים הקטנים ביותר כמו איך עברה עלינו הנסיעה וכדומה.

"גם לאחר ה'יחידות' נתן לי הרבי הוראות מפורטות לפרטי-פרטים על הנסיעה חזרה. ולדוגמה: היו כמה מהנוסעים בקבוצה שהחליטו להישאר בארצות-הברית, ועלה בדעתי לצרף לנסיעה בחזרה נוסעים אחרים, שלא נסעו איתנו מסיבות שונות בדרך הלך, ובקשו מאיתנו לצרפם לנסיעה בחזור. הלכתי למשרדי אל-על' והם לא הסכימו לבקשתי [היום אני מבין אותם – הרי אותם חסידים מוכרחים לנסוע בחזרה, ואם הם לא יוכלו לטוס בצ'רטר יאלצו לקנות כרטיסים ב'אל-

מרשית השנה ועד אחרית שנה". משה רבינו אמר את זה לפני שלושת אלפים שנה. הוא הכריז זאת בקול גדול, והדבר נחרת והגיע אל כל אחד ואחד מאיתנו. ויהי רצון שיעשו בארץ ישראל את כל העניינים הדרושים, שיהיו שם בגלוי ענייני תורה ומצוותיה, שאז יראו בגלוי שזוהי "ארץ אשר... עיני ה' אלוך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה", ואין צורך לחכות דווקא לשבת או לראש-השנה, או לשאר המועדים, אלא שומרים על תורה ומצוות אף בימות החול.

ומכיוון שהשם של כל החברה הוא "אל-על", יהי-רצון שתראו שהתאוה והרצון של כל חברי "אל-על" תהיה לעלות מעלה אחר מעלה, ותמיד לעלות אל-על.

מר שיין הודה לרבי על הברכות, ואחר כך נתן לו הרבי דולר לצדקה, ואמר:

כדאי שבאווירונים תהיה קופת צדקה. זה מוסיף בביטחון בה האווירון. וכדי להתחיל בהוצאות הכרוכות בזה, אוציא מכיסי דולר אחד בשביל האווירון, (ונתן דולר נוסף באומרו:) וזה בשביל האווירון השני, (ונתן עוד דולר באומרו:) וזה בשביל האווירון השלישי, ובשביל כל האווירונים – זה יגיע אחר כך. תשלח לי רשימה – כמה אווירונים יש לכם, ואזי אתן לכם בלי נדר דולר בשביל כל קופת צדקה שתהיה בכל אווירון אווירון".

מר שיין הודה לרבי שוב ואמר כי אכן ישלח את הרשימה. למנהל הסניף בניו-יורק, מר ליאון חסדאי, אמר הרבי:

כפי שאמרתי לפני כן, 'אל-על' שייך גם אליך – שתלך תמיד אל-על.

"כאילו המטוס עדיין אינו במציאות"...

יום שלישי כ' בשבט תשל"ל. הרבי מקיים התוועדות מיוחדת של 'צאתכם לשלום' לכבוד האורחים שהגיעו ל'י' בשבט תשל"ל [שנת העשרים, שבמרכז אירועיה עמד סיום כתיבת הספר-תורה לקבלת פני משיח]. הרבי משמיע מדיברותיו הק' ואחר-כך מספר על "הצלחה בזמן" סיפור על כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ וכן על

הרשב"א. בהמשך הדברים אומר הרבי (שיחות-קודש תשל"ל, כרך א, עמ' 471):

יש כאן יהודים שבעוד שעה ורבע בערך עליהם לטוס, עליהם עדיין לארוז את המזודות ולקשור את החבילות כדבעי, ועדיין עליהם להיפרד ממארחיהם, ליפול על צווארי ידידיהם להעניק ולקבל דרישות שלום (שלום עליכם – עליכם שלום), בין לבין יש גם להתפלל מעריב. במצב שכזה קשה לדרוש מהם ריכוז מלא, כאילו המטוס של "אל-על" עדיין אינו במציאות, והוא יתחדש מאין ואפס המוחלט באותו רגע שיצטרכו להתישב בו ולטוס לארץ-הקודש!

דבר זה אמנם מבואר ב"שער היחוד והאמונה" (בתחילתו), וכל אחד מאמין בזה בפשטות, בלי שום ספיקות. אבל אף-על-פי-כן, לפעול בעצמו שעכשיו מטוס "אל-על" אינו, ושדה-התעופה "קנדי" אינו וה"טיקעטס" [=כרטיסי הטיסה] אינם, רק מה שנמצאים יחד בדי אמותיו של כ"ק מו"ח אדמו"ר – זהו דבר קשה ביותר.

ואכן – המשיך הרבי – אחד יושב ומביט כל הזמן בשעון; השני מתאפק ואינו מביט בשעון, שזה בלבול גדול עוד יותר: אם היה מסתכל בשעון, היה יודע לפחות שנשארו כך וכך דקות עוד זמן לטיסה; אבל כשאינו מסתכל, נדמה לו שכבר לא נשאר זמן, ואם כן – מדוע מעכבים אותו כאן, עליו לרוץ כבר... ממילא נשתדל לקצר עד כמה שאפשר, שלא להעמיד יהודים בניסיון זה, ולאחר מכן יתן להם הקב"ה "הצלחה בזמן", שינצלו את הזמן במילואו.

התעניינות בכל שלבי הטיסה, הלך וחזור

בחודש תשרי תשכ"א הגיעה ל-770 הקבוצה המאורגנת הראשונה בטיסת צ'רטר מארץ הקודש. סיפור הטיסה התפרסם בקובץ "נוסעים לרבי" ("מ'פארט צום רבי"ן" עמ' 214-216), וכדאי להביא כאן קטעי ריאיון שנערך עם הרה"ח ר' יצחק-מענדל שיחי' ליס מכפר-חב"ד, שסיפר על התייחסות הרבי לנסיעה ולנוסעים:

"מיד עם הגיענו התבשרנו על 'היחודות' מיוחדת עבור האורחים מארץ – ישראל. עקב

היה עניין של גלות, בין-המצרים וכו'. ויש לומר, שהתיקון לזה מרומז בהחיבור דמטות-מסעי (שפרשת מסעי אינה בפני עצמה, אלא מחוברת ובהמשך אחד לפרשת מטות), שבתחילתה וראשיתה מדובר אודות התרת נדרים – שבוה מרומז ביטול ועקירת העניינים הבלתי-רצויים (עד לעניין הגלות⁷⁷) לא רק מכאן ולהבא (כאב ובעל⁷⁸), אלא גם מלמפרע (כחכם)⁷⁹, גם ביטול ועקירת העניינים הבלתי רצויים בנוגע להעניין ד"מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים", עד ל"ירדן ירחו" – שהכניסה לארץ היא בתכלית השלימות⁸⁰.

ויומתק יותר על-פי המבואר⁸¹ בעניין הקדמת רפואה למכה בשבתות דבין-המצרים, "ג' שבועות בין-המצרים בזמן כמו מדבר

במקום, ומקדים רפואה ג' שבתות שבהן, ובכל שבת ב' שבתות, נמצא ו' (ג' פעמים ב' שבתות) פעמים ז' (שבעת ימי השבוע שבהם מאיר מבחינת ב' שבתות שבכל שבת) על-ידי זה מכניעים המדבר מ"ב", מ"ב המסעות במדבר שנימנו בפרשת מסעי, שהם כנגד המידות, ו' מידות שכל אחת כלולה מז'⁸¹, והבירור שלהן נעשה על-ידי גילוי והמשכת המוחין, שזהו העניין דהתרת נדרים (התרה, ועד – מלמפרע) על-ידי חכם דווקא.

(קטעים משיחות י"ז בתמוז, ושבת-קודש פרשת פינחס, כ"א בתמוז ה'תשי"ג; יתורת-מנחם – התוועדות ה'תשי"ג, כרך ד, עמ' 47-41)

הוא בחי' ריח... ולעתיד לבוא יתגלה בחי' זו, והריחו ביראת ה'... דמורה ודאין". דרגתו של משיח צדקנו.
 (77) ע"ד עניין הנדרים – "נדרים סייג לפרישות" (אבות פ"ג מ"א) – סייג וגדר, שהצורך בהם הוא מצד ירדת הגלות (לקו"ת מטות פה.א. ובכ"מ. וראה גם סה"ש תשמ"ח ח"ב עמ' 558 ואילך).
 (78) ודוגמתו בנוגע להקב"ה וכנס"י (איש ואשה) שמפריים כל הנדרים בין ברברים שיש בהם עינוי

נפש והן ברברים שבינו לבינה (טושו"ע שבהערה הבאה סנ"ה). ונעשה שלימות היחוד דהקב"ה וכנס"י, כמארו"ל "לימות המשיח יהיו נישואין" (שמור"ר ספט"ו. וראה לקו"ת מטות פד.ג).
 (79) טושו"ע יו"ד סרל"ד סנ"א.
 (80) להעיר מפרש"י בפרשתנו (כו"ב) "כיון שנכנס משה לנחלת בני גר ובני ראו"ב שמח ואמר כמדומה שהותר י"י נדרי".
 (81) לקו"ת מסעי שם,א ואילך.

המצב האמיתי והטבעי של יהודי הוא מצב של גאולה!

ואילו הגלות היא רק "חלום" חולף...

ישנם כאלו שמתעוררת אצלם תמיהה ופליאה (אף שמתעמים מובנים אינם מעלים תמיהה זו על דל שפתם):

הייתכן, מהרהרים הם, שיושב לו יהודי לדבר ברבים, ובכל התוועדות והתוועדות מכריז ללא הרף ואינו מפסיק לדבר אודות נושא אחד – ביאת משיח צדקנו, וחזור על הכרות בעל הגאולה ב"הקריאה והקדושה": "לא לתר לגאולה", ובהדגשה – שאין זה דבר שנדרס בלבד, אלא הכוונה לביאת משיח צדקנו בפועל ממש, למטה מעשרה טפחים, ותיכף ומיד ממש, ביום זה עצמו, ובנידון דין – יום השבת פרשת פינחס תשד"מ! וכמו כן אומרים בכל פעם שינגנו "שיבנה בית-המקדש במהרה בימינו", ומדגישים שאין הכוונה "במהרה בימינו" מחר, אלא היום ממש!

בוודאי מאמין כל יהודי שמשיח צדקנו יכול לבוא בכל רגע – "אחכה לו בכל יום שיבוא", אבל אף-על-פי-כן, מהרהרים הם, מהי פשר ההנהגה לדבר ללא הרף על עניין זה, ולהרגיש בכל פעם שברגע זה ממש יכול לבוא משיח צדקנו – דבר שקשה לפעול ברגש של האדם שיתייחס לכך כאל דבר מציאותי!

בשלמא כאשר מזכירים פעם אודות ביאת משיח צדקנו – נו, סוף כל סוף הרי זה מעיקרי האמונה... אבל מהו פשר הדיבור והלהט בעניין זה ללא הרף, בכל התוועדות והתוועדות, כאילו היו רוצים להכניס את הדבר בראשם של השומעים בכוח!...

ויתירה מזו – ממשכים להרהר – אותו יהודי שמדבר אודות ביאת משיח צדקנו למטה מעשרה טפחים תיכף ומיד ממש, הנה בה בשעה מחזיק על השולחן "סידור" כדי שלא לטעות ח"ו בנוסח ד"ברכה אחרונה", שבה מדובר אודות הגאולה בלשון עתיד! וכמו כן מחזיק את הסידור כדי לומר בתפילת מנחה "צדקתך צדק" – עניין הקשור עם גלות כו'! דבר והיפוכו!!

אלא מאי – מסיקים הם – עניין זה הוא בגדר של "חלום" ... חלום טוב ויפה, ובנוסח התפילה שאומרים בעת ברכת כוהנים: "שיהיו כל חלומותי עלי ועל כל ישראל לטובה", אבל לא דבר מציאותי [והרי גם בהלכה מצינו חילוק בין דבר מציאותי ל"חלום"], ואם כן, טוענים הם, לשם מה צריכים לדבר אודות ענייני "חלומות"??

אמנם, לאמיתו של דבר – ההיפך הוא הנכון:

ישנו דרוש בתורה-אור ד"ה "שיר המעלות בשוב כו' היינו כחולמים", שבו מבואר שכללות עניין הגלות הוא ברוגמת החלום.

כלומר: "חלום" הוא – לא הדיבור על הגאולה, אלא אדרבה: מציאות הגלות היא "חלום", שכן, מה ליהודי ולעניין של גלות! ואילו הגאולה היא – בהקיצו, זוהי מציאותו האמיתית של יהודי!

(מהתוועדות שבת-קודש פרשת פינחס היתש"מ –

יתורת-מנחם – התוועדות היתש"מ, כרך ד, עמודים 2210-2211)

לעלות תמיד אל-על

כמה פעמים הביע הרבי את דעתו בדבר העדיפות לטוס עם חברה יהודית, בבחינת "קנה מיד עמיתך" □ בהזדמנויות אחרות הדגיש בהקשר זה את עניין הביטחון □ ברשימתנו שורת התייחסויות של הרבי לטיסות, לטסים ולאנשי הצוות בחברת 'אל-על' (בעבר החברה היחידה בבעלות יהודית) □ בין השאר הזהיר מחילול השבת – "על-פי תורה ברור שכסף שמרוויחים על-ידי חילול שבת אינו מביא תועלת כלל, ואדרבה, כסף זה 'סוחב' עמו גם כסף כשר"

מאת הרב מרדכי-מנשה לאופר

הסכום כך וכך, ובמשך הזמן בטח יהיו נוסעים מאנ"ש מהכא להתם ויבנו הסכום ממחר כרטיסם. [הרבי הבהיר אחר-כך בכ"ו במרחשוון (שם עמ' 425): "ומה שכתבתי הוא שיש מקום שיודיע להאל-על דכאן שחלק מההוצאות ששילמו בכאן ישאר לזכות המשלמים, אבל מובן שאין שייכות כל העניין לאל-על אשר באה"ק ת"ו"].

"לעלות תמיד אל-על"

בו' בטבת תש"א (זורע צדקות עמ' 38-39) הגיעה אל הרבי (במהלך חלוקת השטרות לצדקה) משלחת של חברת "אל-על" ובראשה מר דוד שייך, מנכ"ל החברה בארה"ב. הלה ביקש את ברכת הרבי לחברה. בתוך כך הזכיר את הגעתם של אלפים מיהודי רוסיה לארץ הקודש וביקש ברכה שגם יהודי אמריקה יבואו לבקר בארץ ("שיבקרו אותנו ולא יעזבו").

הרבי:

אני מעודד כל הזמן את הביקור בארץ הקודש. ואדרבה, ביחס לארה"ב, הרי דווקא על ארץ-ישראל נאמר שהיא "ארץ אשר... עיני ה' אלוךך בה

נפתח בהתייחסות של הרבי (בשנות הנשיאות הראשונות) לחברת "אל-על", שהייתה אז חברת התעופה היחידה מארץ-הקודש לארה"ב, בבעלות יהודית.

בקיץ תשט"ז שיגר הרבי לארץ הקודש קבוצת תלמידים בתור שלוחים ובאי-כוחו לחיזוק תושבי הארץ בכלל ואת חסידי חב"ד במיוחד. השלוחים הגיעו ארצה בחודש מנחם-אב. באיגרתו מיום כ"ג בתמוז תשט"ז מדווח הרבי לגאון החסיד הרב שלמה-יוסף זיין ז"ל ('נשיא וחסיד' עמ' 424):

והתלמידים כבר יצאו לדרכם צלחה... מובן שנסיעתם נסתדרה שבכל מקום האפשרי יסעו דווקא באל-על וכדרכת רז"ל על-הפסוק קנה מיד עמיתך.

בהמשך נוהל משא-ומתן להשתתפות בהוצאות הנסיעה והרבי כתב בו' באלול (שם):

ובהנגע הוצאות הכרטיסים, ששילמו אותם כאן, אם מותר להחזיר במזומן כאן – החלק שישלכו לנו, הוא המובחר וישר. ואם בשום-אופן אי-אפשר זה, ישנה אפשרות בשעת הדחק, היינו שהמשרד אל-על כאן יודיענו שנמצא לזכותנו